

Inleiding

(Ver)Bouwdilemma's

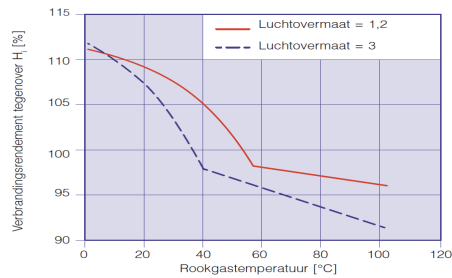

Bron figuren: Izen, Remeha, interieurdesign, Thercon

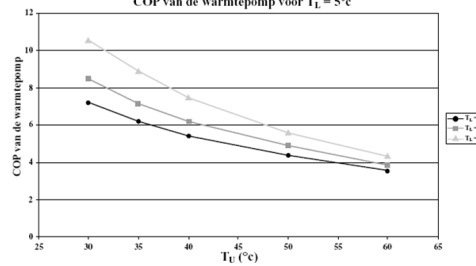
Lage temperatuur verwarming (Hoge temperatuur koeling)

Invloed van temperatuurregime op

Productie van warmte (koude)

COP van de warmtepomp voor $T_L = -5^\circ\text{C}$
COP van de warmtepomp voor $T_L = 0^\circ\text{C}$
COP van de warmtepomp voor $T_L = 5^\circ\text{C}$

Distributie

- A rato 10-15% minder verlies per daling 10°C
- Meer hernieuwbare technologie beschikbaar

Bron figuren: 5-Energie, Ideg

3

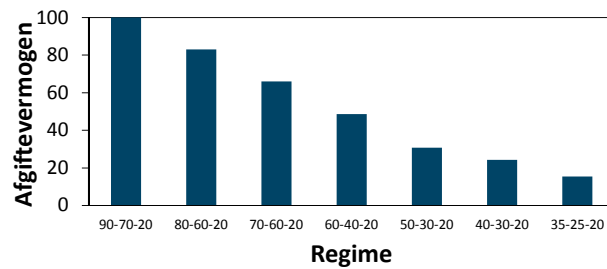
Maar ...

Beperkt afgiftevermogen

- Beperkte vraag
- Debiet !

Reactiesnelheid !

- Vloerverwarming

Aangepast systeem

- Bvb. Hoge Temperatuur-Koeling vs Airco
- Legionella (hoge temperatuur voor SWW)

4

Belang van dimensionering

Invloed van **temperatuurregime** (in EPB) op

- Productie
  - Retourtemp. op rendement verbranding (ketel, wkk,...)
  - Aanvoertemp. op Carnot-rendement (warmtepomp, koeling)
- Indirect/Distributie
  - regime combi-lus / afstandsverwarming

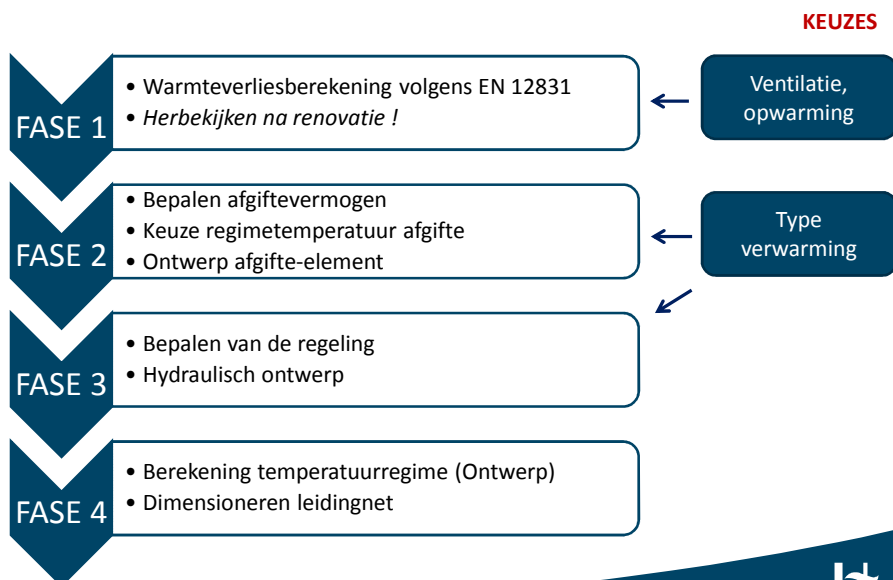
Bepaald door ontwerp van **afgifte EN distributie**

- Correcte dimensionering (voor-/nadelen)
  - Dimensioneringsnota in EPB
  - Opm: bij (elke) renovatie herbekijken !!

5

Dimensionering - flowchart

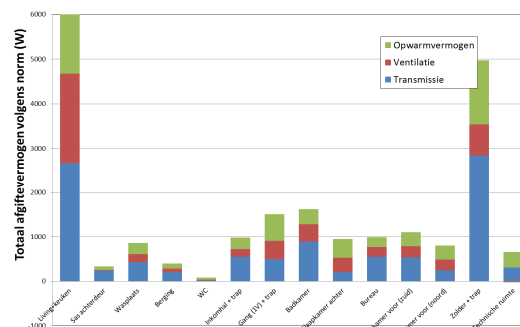
6

Dimensionering – FASE 1

Warmteverliesberekening (warmtewinstberekening)

- Basisgegevens (EPB-calculatie) + Binnenmuren + ventilatie
- (Keuze) comforttemperatuur
- (Keuze) opwarmtijd en nachtverlaging

7

Dimensionering – FASE 1/2

Afgifte-elementen geschikt voor lagere temperatuur

- Vloerverwarming
  - Traag dus conceptueel opwarmvermogen verwaarlozen
- Ventiloconvector / Luchtverwarming
  - Sneller => opwarmvermogen
- Overgedimensioneerde radiator (beperking)
  - Hergebruiken oude radiator/dimensionering ?
- Bij renovatie GEEN (of zelden) evenredige daling benodigd afgiftevermogen vb. (69% - 4,5%)

=> FASE 1 herrekenen

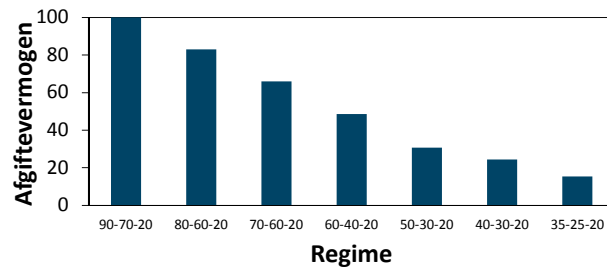
8

Dimensionering – FASE 2

Keuze afgifte-element

- Invloed dimensionering ?
  - Beperking regimetemperatuur => nominaal rendement

9

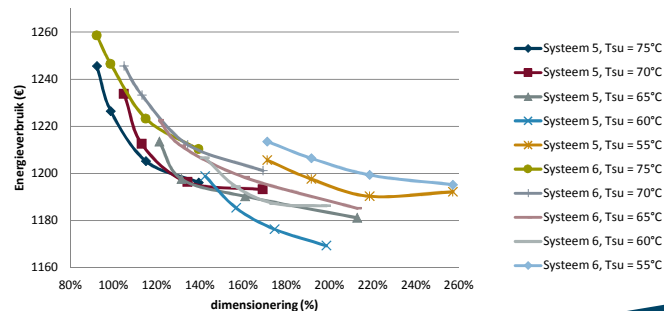

Dimensionering – FASE 2

Keuze afgifte-element

- Invloed dimensionering ?
  - Beperking regimetemperatuur => nominaal rendement
  - Deellastgedrag! (*sensiviteitsanalyse hysopt*)

Energieverbruik ifv dimensionering

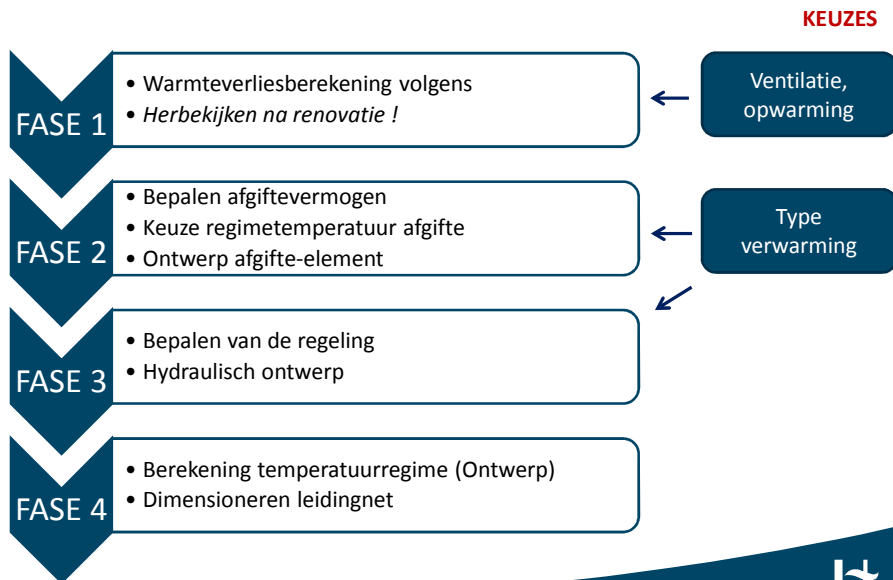

Bron: Thesis Filip Huschbosch (2014)

10

Dimensionering - flowchart

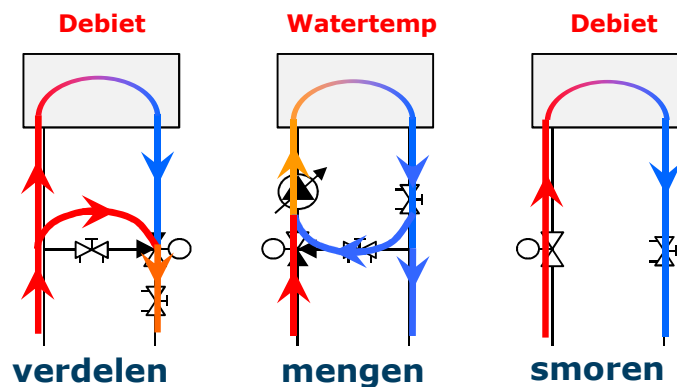
11

Dimensionering – FASE 3

Hydraulisch concept & regeling

- Correct samentellen en regelen deellastwerking
  - Regime voor opwekking (nominaal en in deellast)

12

Dimensionering – FASE 3-4

Hydraulisch concept & regeling

- Correct samentellen en regelen deellastwerking
  - Regime voor opwekking (nominaal en in deellast)
    - Bij mengen: slechter rendement !
- Praktijk: vaak verdeling
  - Door evenwichtsfles of 'kortgesloten' collector.
  - Reden: minimum debiet
  - Oplossing:
    - stooklijn en/of kritisch afgifte herdimensioneren

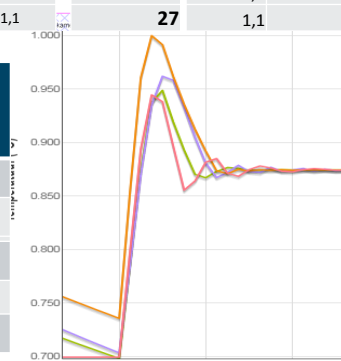

Dimensionering – FASE 3-4

Voorbeeld: doorrekenen temperatuur

	Orgineel	Geïnstalleerd	Regime	deltaT °C	debiet l/min	Renovatie1	debiet l/min	Regelbereik Bvb 3-10
Living	6143	6250	75-65	10	8,9	4212	8,9	6,7
Zolder	4972	5000	75-65	10	7,1	1975	7,1	4,0
Badkamer	1624	1750	75-65	10	2,5	884	2,5	5,1
Slaapkamers	2889	3000	75-65	10	4,3	1438	4,3	4,8
Gang	1507	1500	75-65	10	2,1	690	2,1	4,6
TR	604	750	75-65	10	1,1	27	1,1	0,4

	Fuel	Pompen ergie	Ontwerp retour (EPB)
Origineel	100%	100%	65
Renovatie	50%	90%	65
Stooklijn 60	50%	90%	50
Stooklijn + ingeregeld	50%	40%	50
Menging		minder	45

Belang lage temperatuurverwarming voor toekomst

Evolutie: omslag naar diensten in comfortlevering dus in warmte-koude-levering !

- Performance monitoring: Beheer en onderhoud van ketel, warmtepomp, ..
- Versnelling in transitie
- Warmtenetten

Lage temperatuurverwarming / hoge temperatuurkoeling

- Hogere efficiëntie (productie/distributie)
- Exergiewinst !!

15

Besluit

Omschakelen naar lage temperatuurwarmte (hoge temperatuurkoude)

Bij renovatie herrekenen warmteverlies. Vereenvoudigde berekeningen => fouten

Aandacht voor hydronisch concept => lage temperatuur aan productiezijde

Cruciaal om nieuwe trends efficiënt aan te vatten.

16

